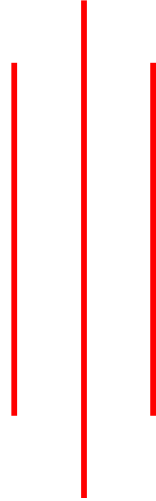

नगर सभाबाट पारित मिति : २०७६/०३/१०

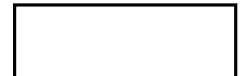

नीति तथा कार्यक्रम

पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
विनायक, अछाम

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७

पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको नगरसभामा नगर उपप्रमुख श्री अम्बिका चलाउनेज्यू द्वारा प्रस्तुत आ.व. २०७६/०७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

यस गरिमामय पाचौं नगरसभाका सभाध्यक्षज्यू तथा उपस्थित सदस्यज्यूहरु,

आजको यस पावन अवसरमा जनतालाई लोकतान्त्रिक विधि र पद्धतिद्वारा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न बनाउने क्रमका विभिन्न कालखण्डमा शहादत प्राप्त गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात बीर शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

यस सम्मानित गरिमामय सभामा पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको उपप्रमुखका हैसियतले आज म यस पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको तेस्रो वर्ष अर्थात आ.व. २०७६/०७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त हर्षित भएकी छु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न नेपालको संविधान जारी भई संघीयता कार्यान्वयनको चरणमा रहेको र स्थानीय सरकारमा हाम्रो नेतृत्वको २ वर्ष व्यतित हुन लागेको छ । संविधानको मर्म र संघीय संरचना अनुरूप जनताको नजिकको सरकार अर्थात स्थानीय सरकारको रूपमा हामी बामे सदैछौं ।

नेपालको संविधानले स्थानीय तहको लागि एकल अधिकारहरु र पन्ध्र प्रकारका साभा अधिकारका सूची निर्धारण गरेको व्यहोरा स्मरण गराउँदछु । निर्धारित सूचीको अधिनमा रही स्थानीय तहले कानून बनाई सोको कार्यान्वयन मार्फत स्थानीयस्तरमा विकास र समृद्धिको बाटो तय गर्नु स्थानीय तहको साभा कार्यभार बनेको छ । स्थानीय तहमा अधिकार र जिम्मेवारी मात्र नभई श्रोत, साधन र जनशक्ति समेत हस्तान्तरण भई स्थानीय सरकारको कार्यक्षमता र कार्यसम्पादनको स्तर अभिवृद्धि गर्ने प्रक्रियामा रहेको एवं स्थानीय तह सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ जारी भई सोही ऐन मुताविक समय समयमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गनिर्देशित कानून मार्फत यहाँ विद्यमान रहेका समस्या र चुनौतीहरुलाई पार लगाउदै पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको पाचौं नगरसभामा आ.व. २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न लागेको छु ।

यसपूर्व गत आ.व. ०७४/०७५ र चालु आ.व. २०७५/०७६ को यस अवधिसम्मको प्रगति समीक्षाका विषयहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

चालु आ.व. २०७४/०७५ र २०७५/०७६ का योजना तथा कार्यक्रमहरुको समीक्षा गर्दा कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा केही कमी कमजोरी रहेतापनि समग्रमा सन्तोष जनक रूपमा सम्पन्न भएको छ ।

भौतिक पूर्वाधार तर्फ

यस वर्ष पूर्वाधार तर्फ नगरपालिकाको ९ वटै वडाहरुलाई सडक सञ्जालको सहज पहुच पुगेको छ , वडाहरुका दुर्गम स्थानहरुमा सडकको पहुचलाई पुर्याउने कार्य तिब्र रूपमा अगाडि बढाईएको छ , विनायक लयाटि कालेकाडा सडक कालोपत्रेका लागी ११ किमि सडकको डिपिआर तयार गरीएको छ । खानेपानीको पहुच सहज बनाउन नगरपालिकाका २, ३, ४, ५ र ७ नम्बर वडामा खानेपानी योजनाहरुको विस्तृत सर्वेक्षण प्रतिवेदन तयार पारिएको छ र नगरपालिकाको केन्द्रमा रहेको विनायक बजारको खानेपानीलाई व्यवस्थित गर्न खानेपानीको थप मुहान सर्भे गरी काम सञ्चालन भईरहेको छ भने सबै वडाहरुमा साना ठुला खानेपानी योजनाहरु मर्मतकार्य भैरहेका छन । नगरपालिकाको केन्द्र रहेको विनायक बजार र आसपासका क्षेत्रहरुमा नियमित विद्युत सेवा सुचारुका लागी तालागाड लघुजलविद्युत आयोजनामा यथेस्त लगानि गरी व्यवस्थापन गर्ने प्रयास गरीएको छ भने केन्द्रिय प्रसारण लाईन गैरिटाँडबाट जोड्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ । वडाहरुका विभिन्न साना लघु जलविद्युतलाई व्यवस्थित गर्न कार्यसञ्चालन भईरहेको छ । नगरपालिकाको वडा नम्बर ६ तोलिमा वडा कार्यालयको भवन निर्माण कार्य सञ्चालनमा रहेको छ । बारला अस्थाई प्रहरी पोस्टको भवन निर्माणकार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

सामाजिक विकास तर्फ

स्वास्थ्य

लयाटि स्वास्थ्य चौकि भवन निर्माण कार्य सञ्चालनमा रहेको छ । वडा नम्बर ३ को स्वास्थ्य चौकिको भवन निर्माणको काम टेण्डर प्रक्रिया पुरा गरी कार्यसञ्चालन भईरहेको छ । नगरपालिकाका विभिन्न ठाउमा ६ वटा स्वास्थ्य क्लिनिकका भवन निर्माण सम्पन्न भएका छन । वडा नम्बर ८ को बोहोरागाउमा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई स्थापना भई बर्थिड सेन्टरको भवन निर्माणकार्य सुरु भएको छ । वडा नम्बर ९ को भाटगाउमा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई

स्थापना गरी सेवा सुचारु गरीएको छ । वडा नम्बर ७ पुल्लेतोलामा बर्थिङ सेन्टर सञ्चालन गर्ने प्रक्रिया सुरु गरीएको छ । मुटुरोग, आँखा शिविर तथा स्वास्थ्य परिक्षण शिविर सम्पन्न गरी नागरीकको स्वास्थ्य सेवामा टेवा पुऱ्याइएको छ । सुनौला एक हजार दिनका आमा तथा बालबालिका र किसोरीहरुको पोषण सुधारका लागी सुशासन, स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पशुसेवा महिला तथा बालबालिका शाखा मार्फत विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी पोषण मैत्रि शाशन अवलम्बन प्रकृत्यालाई अगाडि बढाईएको छ । सरसफाई र पोषणको अवस्थालाई सुधार गर्न अति विपन्न नागरिकहरु र १००० दिनका आमाहरुलाई छनोट गरी च्याड जुठ्यान निर्माण र स्वच्छ पानी पिउनलाई फिल्टर वितरण गरिनेछ ।

शिक्षा तर्फ

विद्यालयको भौतिक पुर्वाधारलाई व्यवस्थित गर्न विद्यामिन्दर नमुना विद्यालयको प्राविधिक शिक्षालयको भवन निर्माणकार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ साथै सोहि विद्यालयको पुर्वाधार र संस्थागत विकासका लागी एक करोड पचास लाखको कार्यसञ्चालन प्रारम्भ भएको छ । ऋषिकुल मावि, मालिका मावि, धनवन्तरी मा.वि., सरस्वति आधारभुत विद्यालय र चेतना आधारभुत विद्यालयहरुको ४ कोठे र २ कोठे पक्क भवन निर्माण कार्य सञ्चालनमा रहेको छ । अन्य विद्यालयहरुमा भवन मर्मत, शौचालय निर्माण, घेरा पर्खाल निर्माण, खेलकुद मैदान निर्माण, पुस्तकालय स्थापना, विज्ञान प्रयोगशाला स्थापन, आईसिटिका सामाग्री जडान कार्य सम्पन्न गरीएको छ । समुदायमा आधारीत सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्यापनरत शिक्षकहरुका लागी विभिन्न सुचकहरुका आधारमा विद्यालयहरुलाई एकमुस्त अनुदान रकम प्रदान गरीएको छ । विद्यालय, सामुदायिक अध्ययन केन्द्र र बालविकास केन्द्र को शिक्षण सिकाई क्रियाकलापलाई प्रभावकारी बनाउन, विद्यालयको सर्वांगिण पक्षको अनुगमनकार्यलाई अगाडि बढाईएको छ । शिक्षाको बर्तमान अवस्था र रुपान्तरण विषयक विचार गोष्ठी गरी शैक्षिक रुपान्तरणका लागी महत्वपूर्ण सुझावहरु ग्रहण गर्ने काम गरीएको छ ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण तर्फ

लैंगिक हिंसा न्युनिकरण, जातिय विभेद, छाउपडि कुप्रथा न्युनिकरणका लागी सबै वडामा अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन । हिंसा पिडित महिलाहरुका लागी सेभ हाउस निर्माणको काम सञ्चालनमा रहेको छ । नगर स्तरीय बालबालिकाको भेला द्वारा बाल सञ्जाल गठन गरी आपतकालिन बाल कोष स्थापना गरीएको छ । अपांग तथा फरक क्षमता भएका नागरीकहरुलाई अभिमुखिकरण गरी परिचय पत्र वितरण कार्य सुचारु भएको छ । विपन्न तथा न्युन आए स्तर भएका महिलाहरुलाई सिलाई कटाई तालिम दिईएको छ । महिला हिंसा लाई न्युनिकरण गर्न महिला जन प्रतिनिधिहरु र नगरकार्यपालिकाका सदस्यहरुलाई नेतृत्व विकास र न्यायिक अधिकारका विषयमा तालिमहरु दिईएको छ । जोखिममा रहेका बालबालिकाहरुको तथ्यांक संकलनको कार्य भईरहेको छ । न्यायिक समितिको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन र समाजमा रहेको द्वन्द्व र हिंसालाई समाजिक मेलमिलापका माध्यमद्वारा न्युनिकरण गर्न सबै वडाहरुमा ३ जनाका दरले मेलमिलापकर्ता तालिम सञ्चालन गरी सुचिकृत गर्ने कार्य अगाडि बढेको छ । गरीब विपन्न तथा दिर्घरोगिहरुलाई आर्थिक सहायता प्रदान गरीएको छ ।

युवा तथा खेलकुद

युवाहरुलाई दुर्व्यसनिबाट मुक्त पार्न दशै तिहारको अवसर पारी अन्तरपालिका स्तरीय खुल्ला भलिबल प्रतियोगिताको आयोजना गरीयो । साथै अन्य पालिकाहरुमा भएको प्रयोगितामा समेत सहभागि गराउने काम भएको छ । सबै खाले विचार बोकेका युवाहरुको भेला गराई समाज रुपान्तरणमा युवाहरुको भुमिका विषयक विचारगोष्ठी गरी नगरको सर्वाङ्गिण विकासका लागी सुझाव सल्लाह लिइएको छ । प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वेरोजगार व्यक्तिहरुको लगत संकलन कार्य सम्पन्न भई सामुदायिक आयोजनाहरु मार्फत रोजगारी सिर्जनाका कार्यहरु अगाडि बढाईएको छ ।

कृषि तथा पशुपालन तर्फ

नगरपालिकाको ९ वटा स्थानलाई तरकारी पकेट क्षेत्रका रुपमा छनोट गरी कृषि पकेटक्षेत्रका रुपमा विकसित गर्नेगरी कार्यक्रम अगाडि बढाईएको छ । तरकारी खेतलाई व्यवस्थित बनाउन माटो परिक्षण शिविरहरु सञ्चालन गरीएको छ । तरकारीलाई बजारीकरणका लागी तरकारी संकलन केन्द्रलाई अनुदान दिई संकलन केन्द्र स्थापना गरीएको छ । विभिन्न कृषक समुहहरु मार्फत मौषमि तथा वेमौषमी बालिको विउविजन वितरण कार्य गरीएको छ । गैरसरकारी

संस्थाहरु संग साभेदारी गरी नगरपालिकाको वडा नम्बर ५ आलिटोलमा हाईड्रोलिक पम्पका माध्यमबाट सिँचाई सुविधा सहज बनाईएको छ । विभिन्न वडाहरुमा सिचाई कुलो र पोखरीहरु निर्माणकार्य सम्पन्न भएको छ । अगुवा कृषकहरुलाई व्यवसायिक बनाउन तालिमका साथै प्वालास्टिक टनेलहरु वितरण गरीएको छ । वडा नम्बर २ को ढिमढिमे टोलमा आधुनिक प्रणाली मार्फत व्यावसायिक तरकारी खेति गर्न कृषि पाठशालाका सञ्चालन गरीयो । पशु किसानहरुलाई प्रोत्साहन गर्न खोर व्यवस्थापन र वडा नम्बर १ मा एउटा राँगो साथै ९ वटै वडामा उन्नतजातका बोयर बोकाहरु वितरण कार्यक्रम सम्पन्न गरियो । सबै वडामा पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरीएको छ ।

संस्थागत विकास

नगरपालिका कार्यालयलाई व्यवस्थित र संस्थागत कार्यप्रणालिलाई प्रभावकारी बनाउन स्मार्ट पालिका एप्लिकेशन प्रयोग गरी नगरपालिकाको पार्श्व चित्र निर्माणकार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । नगरपालिकाका योजनाहरु प्रभावकारी , व्यवस्थित बताउन सेवा करारका माध्यमबाट प्राविधिक कर्मचारीहरु नियुक्ति गरी कार्य सम्पादनमा सुधार ल्याईएको छ । सबै वडाका कार्यालय सहायकहरुलाई कम्प्युटर तालिम दिई कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गरीएको छ । सबै वडामा ईन्टरनेट जडान कार्य भैराखेको छ । नगरपालिकाको काम कारवाहीलाई व्यवस्थितरूपमा सञ्चालन र नियमन गर्न हालसम्म २६ वटा कानून र कार्यविधिहरु निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइयो र बाँकी कानून एवं कार्यविधिहरु निर्माण गर्ने काममा नगरपालिका लागी परिरहेको जानकारी गराउँदछु ।

दैविक प्रकोपका (चट्यांग) का कारण नगरपालिकाको वडा नम्बर ७ मा दुई जनाको दुःखद निधन भई धनजनको क्षति हुन गएको मृतकका आफन्तलाई उचित क्षतिपुर्ति र घाईतेहरुलाई उपचारको व्यवस्था गरीएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व. २०७६/०७७ मा यस नगर क्षेत्रको विकासका लागि अवलम्बन गरिने नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) पूर्वाधार विकास

- ☞ नगरपालिका स्तरमा सञ्चालनमा रहेका सबै लघु जलविद्युत आयोजनाहरुलाई मर्मत सम्भार एवम् स्तरोन्नति गरी नगरपालिकालाई अँध्यारोमुक्त बनाउन नियमित विद्युत प्रवाह गर्ने नीति लिइएको छ ।
- ☞ स्थानीय जलस्रोतको उच्चतम उपयोग गरी थप साना सिँचाई आयोजनाहरु निर्माण गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।
- ☞ नगरको आधारभूत पूर्वाधारहरु अन्तर्गत नगर भवन, वडा कार्यालयका भवनहरु, स्वास्थ्य संस्था भवन, विद्यालय भवन, सडक, पुल, खानेपानी आयोजनाहरु निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ ।
- ☞ नगरका वडा कार्यालयसम्म पुग्ने मुख्य सडकहरुको स्तरोन्नति गरी बाढै महिना सडक सञ्चालनमा ल्याईने छ ।
- ☞ नगर क्षेत्रभित्र निर्माण गरिने भवन तथा संरचनाहरुको नक्सा पास अनिवार्य गर्ने तथा सरकारी भवन निर्माण गर्दा वालमैत्री तथा फरक क्षमता भएका व्यक्ति मैत्री भवन निर्माण गर्ने तर्फ ध्यान पुऱ्याइने छ ।
- ☞ नयाँ भवन निर्माण, तला थप्ने जस्ता कार्यहरु गर्दा नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र निर्माण गर्नुपर्ने सोचको विकास गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।

ख) कृषि, पशुसेवा, वन, वातावरण तथा सरसफाई

- ☞ नगरको आर्थिक सवलिकरणका लागि कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन पवर्द्धन साथै सहकारी एवं वित्तिय क्षेत्रसंग समन्वय गरी कृषि पशुपक्षि पालन, मत्स्य, माहुरीपालन तथा आयआर्जन सम्बन्धि कार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ☞ व्यावसायिक तरकारी कृषकहरुलाई उचित बजारमूल्य र बजार व्यवस्थापन गर्न तरकारी संकलन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- ☞ विषादीयुक्त कृषि उत्पादनलाई निरुत्साहित गर्दै आर्गनिक व्यावसायिक कृषि प्रवर्द्धनमा जोड दिइने छ ।
- ☞ कृषिलाई व्यावसायिक रूपमा विकास गर्न न.पा.मा प्राप्त स्रोत साधनको अधिकतम पचालनमा जोड दिई तरकारी खेतिलाई व्यावसायिक बनाउन एक घर एक करेसावारी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- ☞ नगरको वातावरणीय सरसफाई, फोहोर मैला व्यवस्थापन, वृक्षारोपण एवं थप सार्वजनिक शौचालयहरु निर्माण आदिको उचित प्रबन्ध गर्नु पर्ने भएकोले नगरवासीहरुसँग सहकार्य गरी आवश्यक पूर्वाधारहरु बनाउने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउदै लगिनेछ ।
- ☞ नगरपालिकाभित्र स्थानीय कृखुराको फर्म स्थापना गर्ने कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- ☞ खरिजातको बाखाको स्रोतकेन्द्र स्थापना गरिने छ साथै वडा नं ८ वारलालाई बाखा पकेट क्षेत्रका रुपमा स्थापना गर्ने नीति लिइने छ ।
- ☞ सामुदायिक दुग्ध डेरी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक अनुदान व्यवस्था गरिने छ ।
- ☞ विपद न्यूनीकरणका लागि विपद व्यवस्थापन पूर्वतयारी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- ☞ नगर क्षेत्रभित्रका ग्रामीण सडकका छेउछाउ र बाँझो जमिनमा वृक्षारोपण गरिने छ ।

ग) सामाजिक क्षेत्र विकास

- ☞ महिला, बालबालिका, दलित, अपांग, आदिवासी तथा जनजाती, एकल महिला, वृद्ध, एच.आई.भि संक्रमित तथा पिडित, विपन्न तथा पिछडिएको समुदायका नागरिकहरुलाई सशक्तिकरण गर्दै विकासको मुलधारमा ल्याई आत्म निर्भर गराउने र अनाथ व्यक्तिहरुलाई संरक्षण गर्ने नीति लिइने छ ।
- ☞ बहुक्षेत्रीय पोषण आयोजना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई विभिन्न कार्यक्रममार्फत् पोषणमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्ने कार्यलाई सबै वडामा निरन्तरता दिइने छ ।
- ☞ महिला सँग उप प्रमुख तथा विपन्न र अनाथ सँग नगर प्रमुख कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ । महिला सँग उपप्रमुख कार्यक्रम अन्तर्गत सुनौला एक हजार दिनका आमा तथा बच्चाको पोषण सुधारका लागि उपप्रमुखको कोसेलि कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ । विपन्न र अनाथसँग नगर प्रमुख कार्यक्रम अन्तर्गत विपन्न र अनाथहरुका लागि जिविकोपार्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ☞ नगरपालिकाको वडा नं. १, २, ३, ४, ६ र ७ मा वाक नेपाल पावर परियोजनामार्फत् जोखिममा रहेका बालबालिकाहरुको लगत संकलन र हिंसा न्यूनीकरण कार्य सञ्चालनमा रहेको र यसवर्ष पावर परियोजना र नगरपालिकाको साभेदारीमा नगरपालिकाका बाँकी रहेका वडा नं. ५, ८ र ९ मा स्वयम्सेवक नियुक्त गरी लगत संकलन र हिंसा न्यूनीकरणका कार्य सञ्चालन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- ☞ विश्व खाद्य कार्यक्रम अन्तर्गत नगरपालिकाको वडा नं. ४ बाहेक सबै वडाहरुका प्राथमिक र आधारभूत विद्यालयहरुमा दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको र यो वर्ष विश्व खाद्य कार्यक्रमसँग साभेदारी गरी वडा नं. ४ मा समेत दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- ☞ आदिवासी, जनजाती, दलित समुदाय, पिछडावर्गको भाषा तथा संस्कृति संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्ने निति अवलम्बन गरीने छ ।
- ☞ नगरभित्र सञ्चालनमा भएका एउटै उदेश्यको एउटै सहकारी बनाउन उदेश्य मिले सहकारी संस्थाहरु विच एकिकरण गर्ने निति अवलम्बन गरीने छ ।
- ☞ विद्यालयमा शतप्रतिशत विद्यार्थी भर्ना तथा साक्षर नगर घोषणा गरिने छ ।
- ☞ आधारभूत शिक्षामा सबैको पहुँचका लागि विशेष जोड दिने नीति लिइने छ ।
- ☞ नगरपालिकाको शैक्षिकस्तर माथि उठाउन नगरपालिका भित्र रहेका शैक्षिक संस्थाहरुको पूर्वाधार विकासमा जोड दिईनुका साथै शैक्षिक संस्थाहरुको सघन अनुगमन गरी अनुगमन पश्चात आवश्यकताका आधारमा कार्यविधि बनाई विद्यालय समायोजन गरी निजिस्रोतका शिक्षकहरुको समेत व्यवस्थापन गर्ने कार्य अगाडि बढाइने छ ।
- ☞ शिक्षकहरुको पेशागत क्षमता विकासका लागि विभिन्न तालिमहरुको आयोजना गरिने छ ।
- ☞ प्रत्येक माध्यामिक विद्यालयहरुमा कम्प्युटर शिक्षक अनिवार्य गरिने छ, कार्यविधि बनाई नगरभित्रको कुनै एक विद्यालयलाई आवश्यक रकम विनियोजन गरी नगर नमूना विद्यालय निर्माण गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ ।
- ☞ स्वास्थ्यमा सबैको पहुँचका लागि स्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट प्रदान गरिने सेवालार्इ सुदृढीकरण गरिनेछ । साथै नगरपालिकाको वडा नं. ३ मा यसै वर्षदेखि स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिने छ ।
- ☞ स्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरुको आवश्यक मर्मत सुधार गरिनेछ ।

- ☞ आयुर्वेद औषधालयहरुको प्रवर्द्धन गर्दै लगिनेछ ।
- ☞ लैंगिकता र जातिय विभेदमा आधारीत हिंसा, भेदभाव र बहिस्करणको अन्त्य गर्ने नितिलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गरीनेछ ।
- ☞ लैंगिक हिंसा, मानव बेचबिखन, बालविवाह, बहुविवाह, बोक्सी छाउपडि जस्ता सामाजिक कुप्रथाहरुलाई नियन्त्रण र निरुत्साहित गर्न सचेतनात्मक, प्रवर्धनात्मक, द्वन्द्वात्मक र सहकार्यत्मक निति गरी ३ प्रकारका निति अवलम्बन गरी 'सामाजिक कुरीति विरुद्धको अभियान २०७६' सञ्चालन गरीनेछ ।
- ☞ नगर क्षेत्रको दिगो विकास गर्न सरकारी तथा गैर-सरकारी संघ-संस्था विकास साभेदार निकाय र निजी क्षेत्रसंग सहकार्य गरिने छ ।
- ☞ सबै वडाका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन तथा पोशाक भत्ताको व्यवस्था गरिने छ । साथै क्षमता अभिवृद्धिका लागि उनीहरुलाई तालिमको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ☞ लैंगिक हिंसा न्यूनीकरणका लागि स्वास्थ्यकर्मी समेतलाई तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- ☞ नगरपालिकालाई स्थानीय बालमैत्री युक्त नगर बनाउन पहल गरिनेछ ।

ड) संगठन तथा प्रशासन

- ☞ नगरपालिकाको सबै वडा कार्यालयहरुमा ईन्टरनेट जडान गरी पञ्जिकरणका सबै कामहरु वडा कार्यालयहरुबाटै सम्पन्न गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ☞ स्मार्ट पालिका एप्लिकेसनलाई यस वर्ष कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ☞ नगरपालिकाको संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह र सुशासनका लागि सूचना प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
- ☞ मानव संसाधन विकास तथा कर्मचारी व्यवस्थापनका लागि कर्मचारीको मनोबल उच्च राखी कार्य गर्ने वातावरण मिलाउन प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति तथा संगठनको काम कारबाहीमा जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन कार्य सम्पादन मूल्यांकन तथा योगदानमा आधारित दण्ड र पुरस्कार प्रणालीको थालनी गरिने नीति लिइनेछ ।
- ☞ विकास प्रशासनमा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक सुनुवाई तथा सामाजिक परिक्षण जस्ता (Tools) को प्रयोग गरिनेछ ।
- ☞ विषयगत शाखाका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

च) राजश्व सुदृढीकरण

- ☞ स्थानीय स्रोतमा आधारित आय नै नगरको आम्दानीको मुख्य स्रोत भएकोले आन्तरिक स्रोतको परिचालन गरी आयस्रोत अभिवृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ । गतवर्ष तेस्रो नगरसभाले आन्तरिक स्रोत संकलनमा लिएको लक्ष्य अनुरूप आम्दानी हुन सकेको छैन । यसलाई थप प्रभावकारी बनाई कार्यान्वयन गर्न अपरिहार्य भइसकेको छ । त्यसैले गतवर्षका आम्दानीका शीर्षकहरुको दरमा केही अभिवृद्धि गरिएको छ भने केही राजश्व संकलनका थप शीर्षकहरुको पहिचान गरी प्रक्षेपण गरिएको छ । गतवर्ष प्रस्तुत भएअनुसार नै यसवर्ष पनि नगरपालिकामा एक उच्चस्तरीय संयन्त्र निर्माण गरी सोही संयन्त्रमार्फत् राजश्व संकलन कार्यलाई तीब्रता दिने नीति लिइने छ ।
- ☞ करको दर दायरा र स्थानीय तहको करका क्षेत्रहरुको पहिचान गरी राजश्व असुली गर्न विज्ञ र सरोकारवालासंग बृहत छलफल गरी कर असुली प्रक्रियालाई व्यवस्थित गरिने छ ।

छ) यूवा, खेलकूद, संस्कृति र पर्यटन

- ☞ पर्यटन विकासका लागि नगर क्षेत्रभित्र रहेका धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पूरातात्विक सम्पदाहरुको खोज अध्ययन, विकास तथा व्यवस्थापनमा जोड दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ☞ खेलकूद विकासका लागि प्रत्येक माध्यमिक विद्यालयहरुमा खेलकूद सामग्री वितरण र खेलमैदानको उचित प्रबन्ध गरिने छ ।

- ☞ यस क्षेत्रको प्रचलनमा रहेका परम्परागत चाडपर्व, कला संस्कृतिको विकास, संरक्षण र सम्बद्ध गर्न आन्तरिक पर्यटन पर्वद्वारा जोड दिइनेछ ।
- ☞ युवालाई सधैं सक्रिय र उर्जाशील राखी कुलत, दुर्व्यसन र सामाजिक कुरिती विरोधी अभियानमा परिचालन गरिनेछ ।
- ☞ युवालाई कला संस्कृतिको जगेर्ना तथा साहित्य रचनामा आकर्षित गर्न विशेष कार्यक्रम संचालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ☞ मेयर कप खुल्ला भलिबल प्रतियोगिता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ज) उद्योग तथा रोजगारी

- ☞ रोजगार सेवा केन्द्रमार्फत रोजगारी प्रवर्द्धन, स्वरोजगारी सिर्जना तथा रोजगार सम्बन्धी परामर्श सेवा प्रदान गरिने छ ।
- ☞ विकासका आयोजना निर्माणमा डोजर प्रयोज गर्ने कार्यलाई कम गर्दै स्थानीय समुदायको प्रत्यक्ष सहभागिता गराई रोजगारी प्रवर्द्धनमा जोड दिइने छ ।
- ☞ उद्योगधन्दा र व्यवसायको माध्यमबाट आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न सहज हुने भएकाले उद्योग धन्दा, घरेलु उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने उद्यमीलाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ ।
- ☞ बेरोजगार महिलाहरु र युवाहरुलाई व्यावसायिकता तर्फ उन्मुख गराउन प्रत्येक वडाबाट न्यूनतम ५० जनाका दरले सीपमूलक तथा आयमूलक तालिमहरु प्रदान गरी आय आर्जनमा बृद्धि गर्दै अत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ ।
- ☞ नगरपालिकाको वडा नं. ६ को केतुकाना, वडा नं. ८ को कोसेडी र बोरागाँउ साथै वडा नं. ९ कालेकाँडाको तामकोट र भादगाँउमा टिमुर खेती र अल्लो खेती उत्पादन, प्रशोधन तथा संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।

झ) संस्थागत विकास

- ☞ स्थानीय तहको लागि संविधानले व्यवस्था गरेका अधिकारका सूची अन्तर्गत रही आवश्यक कानून बनाउने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ☞ योजना छनौट गर्दा टोल स्तरबाटै सहभागितामूलक पद्धतिद्वारा सबैलाई सरिक गराई टोल स्तर बाट आएका योजना सम्बन्धित वडा र विषयगत क्षेत्रहरुबाट सिफारिश भई आएका योजनाहरुलाई प्राथमिकीकरण गरी योजना छनौट गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- ☞ योजना कार्यान्वयन गर्दा बढी भन्दा बढी योजनाहरु उपभोक्ता समितिहरुद्वारा नै कार्यान्वयन एवं सञ्चालन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- ☞ नगरको आर्थिक, सामाजिक विकास र समृद्धिको लागि नगरस्तरिय राजनीतिक दल, करदाता, समाजसेवी, बुद्धिजिवि, नागरिक समाज लगायत सम्पूर्ण नगरवासीको सल्लाह र सुझाव लिइने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ☞ सेवाग्राहीका गुनासा तथा उजुरीलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सम्बोधन गरिनेछ ।
- ☞ वडा कार्यालयहरुलाई सेवा प्रवाह केन्द्रको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
- ☞ नगरको गुरुयोजना, रणनीतिक योजना निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण, सशर्त अनुदानको प्राप्त सिलिड तथा नगरको आन्तरिक स्रोतको निम्नअनुसार आयव्यय अनुमान प्रस्ताव गरेको छु ।

क्र.सं	विवरण	रकम
१	आन्तरिक आय	४७,५८,८५०/-
२	राजश्व बाँडफाँड (संघीय सरकार)	८,८२,००,०००/-
३	राजश्व बाँडफाँड (प्रदेश सरकार)	१६,७२,०००/-
४	वित्तीय समानीकरण अनुदान (संघीय सरकार)	९,७७,००,०००/-
५	वित्तीय समानीकरण अनुदान (प्रदेश सरकार)	७१,००,०००/-
६	सशर्त अनुदान (संघीय सरकार)	१९,१९,००,०००/-
	जम्मा	३९,१३,३०,८५०/-

अन्त्यमा यस नगरपालिकाको विकास र समृद्धिका लागि अख्तियार गरेको आ.ब. २०७६/०७७ का लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सम्वद्ध सबै नगरवासी बुवा आमा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुको साथ सहयोग, सुभाब, सल्लाह र सहभागिताको हार्दिक अपेक्षा राख्दै सभाध्यक्षज्यूको अनुमतीले आ.ब. २०७६/०७७ को यो नीति तथा कार्यक्रम स्वीकृतिका लागि यस सम्मानित नगर सभामा पेश गर्दछु ।

धन्यवाद ।